

Vlaams
Parlement

stuk **1639** (2011-2012) – Nr. 7
ingediend op 29 juni 2012 (2011-2012)

Voorstel van decreet

van de heren Bart Martens en Robrecht Bothuyne,
de dames Liesbeth Homans, Michèle Hostekint en Sonja Claes
en de heren Marc Hendrickx en Dirk de Kort

houdende wijziging
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie

Hoorzitting

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Hermes Sanctorum en
de dames Irina De Knop en Valerie Taldeman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;

mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Wim Wienen;

de dames Mercedes Van Volcem, Khadija Zamouri;

mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;

de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;

mevrouw Patricia De Waele;

mevrouw Mieke Vogels

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuynne, Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;

de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;

de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;

mevrouw Else De Wachter, de heer Patrick Janssens;

de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;

de heer Peter Reekmans;

de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

1639 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van decreet

– Nr. 2: Advies van de Raad van State

– Nr. 3 t.e.m. 5: Amendementen

– Nr. 6: Advies van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

INHOUD

I. VREG.....	4
1. Toelichting.....	4
2. Bespreking.....	7
II. SERV en Minaraad	9
1. Toelichting.....	9
2. Bespreking.....	14
III. FEBEG	16
1. Toelichting.....	16
2. Bespreking.....	18
IV. ODE.....	19
1. Toelichting.....	19
2. Bespreking.....	22
V. PV-VLAANDEREN	23
1. Toelichting.....	23
2. Bespreking.....	26
Gebruikte afkortingen	27

Naar aanleiding van het voorstel van decreet van de heren Bart Martens en Robrecht Bothuyne, de dames Liesbeth Homans, Michèle Hostekint en Sonja Claes en de heren Marc Hendrickx en Dirk de Kort houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie, hield de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie op donderdag 21 juni 2012 een hoorzitting met vertegenwoordigers van de VREG, de SERV, de Minaraad, FEBEG, ODE en PV-Vlaanderen

I. VREG

1. Toelichting

De heer André Pictoel, gedelegeerd bestuurder van de VREG: We hebben het voorstel van decreet dat nu voorligt, afgewogen tegenover het beleidsadvies dat de VREG samen met het VEA heeft voorgelegd in september 2011. We zijn tevreden dat het voorstel van decreet tegemoetkomt aan heel wat verzuchtingen in dat advies.

Een van onze aanbevelingen was om geen cultuurschok te veroorzaken door een volledig nieuw systeem te ontwerpen, maar de goede dingen van het oude systeem te behouden en bij te sturen waar nodig. Dit voorstel van decreet strekt inderdaad tot een doorstart van dit systeem.

Anderzijds wees ons advies op ontsporingen in het oude systeem. We vroegen naar maatregelen om nauwer aan te sluiten bij de economische realiteit. Ook die zijn terug te vinden in het voorstel van decreet.

In grote lijnen vinden we het voorliggende voorstel van decreet dus een positieve zaak. We hebben er wel wat randbemerkingen bij. We zien enkele mogelijke gevaren.

Er was een groot marktoverschot aan groenestroom- en warmte-krachtcertificaten. Voor groene stroom bevat het voorstel van decreet ter zake maatregelen, maar de oplossing voor het overschot van de warmte-krachtcertificaten wordt eigenlijk naar de toekomst verschoven. Op zich vinden we dat niet erg, zolang het beleid de zaak niet uit het oog verliest en zal ingrijpen wanneer dat nodig is.

Onze tweede opmerking is wat subjectief en niet gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. We vragen ons af hoe de markt zal reageren op de kleine marge tussen de boeteprijs – in het verleden was dat de hoogste prijs die in de tarieven werd verrekend – de bandingdeler en de minimumprijs die de netbeheerder moet garanderen. Blijft er nog wel genoeg spanning om de leveranciers aan te zetten zich tot de certificatenmarkt te wenden in plaats van gewoon de boete te betalen en de kosten daarvan door te rekenen?

Het systeem is in ieder geval complex geworden. Doordat een bestaand systeem wordt gecorrigeerd, komt er natuurlijk een onderscheid in behandeling tussen bestaande en nieuwe installaties. Die complexiteit krijgt een vervolg in de opvolgssystemen.

Uit de verschillende reacties hebben we al begrepen dat er nood is aan een goede communicatie over het systeem, zodat er snel duidelijkheid komt voor producenten en investeerders, die nu misschien de kat uit de boom kijken. Zo kunnen we de investeringszekerheid bevorderen.

De timing voor de implementatie is erg krap. Gezien onze beperkte personele capaciteit zullen we misschien genoodzaakt zijn tot noodmaatregelen. Dat betekent dat bepaalde dossiers moeten worden uitgesteld of vertraagd, waardoor er toch een zekere ontevreden-

heid kan ontstaan op de markt. We doen er echter alles aan om de vooropgestelde datum te bereiken.

Een andere opmerking van de VREG betreft niet de decreettekst zelf, maar wel de toelichting. Helaas laat de pers vandaag al uitschijnen dat hier een illegale regel op stapel zou staan. We hebben in ieder geval opgemerkt dat de invoering van een netvergoeding in tegenspraak is met het artikel uit het Energiedecreet dat injectietarieven verbiedt. De VREG kan die netvergoeding niet anders interpreteren dan als een injectietarief. Voor alle veiligheid suggereren we dus om dat artikel uit het Energiedecreet te schrappen. We merken ook op dat de tarieven hoe dan ook een bevoegdheid zijn van de federale CREG, wat het lot van dergelijke voornemens afhankelijk maakt van de beslissing op dat niveau. Hoe dan ook, als een dergelijke netvergoeding de netbeheerders uiteindelijk meer inkomsten oplevert, veronderstellen we dat zij ter compensatie hun afnamekosten verlagen.

Ik kom tot onze voorstellen om het voorstel van decreet te verbeteren.

De nu vooropgestelde inwerkingtreding is wel erg vroeg, gezien de grote ingrepen die deze op ICT-vlak nodig maakt. We willen dan ook voorstellen om concrete data af te spreken, namelijk 1 januari 2013 en 1 augustus 2012 voor sommige aspecten.

Ook stellen we voor om bij installaties waarvoor geen bouw- of milieuvergunning vereist is, de startdatum gelijk te maken aan de datum van indienstneming. Het is van belang dat we voor kleine installaties op het juiste moment een volledig dossier in handen hebben dat een beslissing mogelijk maakt. Voor die installaties is geen behandelingstermijn van drie jaar nodig. Een behoud van de huidige regeling kan een toestroom van vrijwel lege aanvragen op gang brengen, waardoor het systeem in gevaar komt.

Voorts is de beoordeling van de aanvraag om een verlengde toekenning van certificaten voor bestaande installaties, veeleer een taak voor het nieuwe VEA-observatorium dan voor de VREG. Het gaat immers om afwegingen op het vlak van investeringen: ter zake hebben wij niet zoveel expertise.

In tegenstelling tot vroeger is nu voorzien in steun voor bedrijven die zijn aangesloten op het transmissienet, maar de productie in eilandbedrijven is blijkbaar over het hoofd gezien. Nochtans veroorzaken precies die bedrijven helemaal geen belasting op het net terwijl ze toch de doelstellingen helpen realiseren. Daarom vragen we of ook zij in aanmerking kunnen komen voor steun.

We vragen ook dat er een prognose van de totale bandingfactor zou worden gemaakt, in plaats van die na de feiten te berekenen. Er is immers veel onzekerheid voor degenen die moeten voldoen aan de certificatenverplichting.

We zien ook moeilijkheden bij de vrijstellingen op basis van de NACE-code. Uit ons onderzoek blijkt dat het moeilijk is om zekerheid te krijgen over die indeling, omdat er blijkbaar geen controle is, of weinig garantie dat die code precies aangeeft wie achter dat bedrijf zit. Het risico bestaat dat het heel wat werk zal vergen om te onderzoeken of er wel sprake is van het juiste bedrijf bij de juiste groep.

Een gevolg van het voorliggende voorstel is dat de solidarisering van de kosten van de opkoopverplichting bijna niet meer te organiseren zal zijn. Door het mogelijke banken van certificaten door de netbeheerders wordt het bijna onmogelijk om na te gaan welke certificaten en welke waarden waar zijn verhandeld of ingekocht. We constateren trouwens dat die solidarisering maar het topje van de kosten betrof. We vragen ons af of het

niet beter zou zijn de opkoopverplichting bij Elia te leggen, en niet langer bij de distributienetbeheerders. Dan zal er immers de facto een solidarisering komen van de kosten over heel Vlaanderen.

Met het oog op de investeringszekerheid pleiten we om de principebeslissing van de VREG in te bouwen in de nieuwe definitie van 'ingrijpende wijziging'. Nu werken we met principebeslissingen, waardoor investeerders drie jaar lang de zekerheid hebben dat we hun project zullen aanvaarden als ze het maar indienen zoals ze het hebben voorgesteld. Dit voorstel van decreet brengt deze werkwijze enigszins in het gedrang. We hebben een amendement voorgesteld om daarvoor een oplossing te bieden.

We zijn ook nagegaan welke werklast de voorgestelde wetgeving zal veroorzaken bij de VREG en elders. Er zullen enorme problemen ontstaan omdat we hiervoor onvoldoende mensen en middelen hebben. Uit contacten met onze stakeholders blijkt dat er nood is aan een duidelijke taakverdeling, die uiteraard ook efficiënter moet worden georganiseerd. We verwijzen in dit verband naar een recent advies van de SERV. Bij het Departement LNE blijkt een wanverhouding te bestaan: amper 2 percent is personeel voor energiebeleid, de rest is personeel voor de andere elementen van het betreffende beleidsdomein. Nochtans heeft energiebeleid toch een enorme maatschappelijke impact in Vlaanderen. Er is echt wel nood aan meer middelen om dat beleid te ondersteunen.

In deze kwestie willen we niet alleen naar de VREG kijken. De verschillende rollen van al wie in Vlaanderen met energie bezig is, moeten opnieuw worden bekeken en geherdefinieerd. Het betreft het Departement LNE, het VEA, de VREG, de VITO, de netbeheerders en mogelijk nog anderen. Met het oog op een efficiëntere Vlaamse overheid moeten we nagaan of het nodig is taken en personeel tussen entiteiten te verschuiven, en daarbij ook de netbeheerders betrekken. Het gaat dan niet zozeer over extra personeel, wel over het juiste personeel op de juiste plaats.

In deze context zou ik even aandacht willen vragen voor de situatie van de VREG en het VEA. We zijn hoe dan ook al onderbemand. Dat mag blijken uit de diverse reacties, voorstellen en adviezen die we in het verleden hebben gegeven. We juichen zeker toe dat er is voorzien in zes vte voor het observatorium. Dat is een vooruitgang, maar zelfs daarmee zitten we nog altijd over de rand van het doenbare.

Ik herinner aan de definitie van de regulator in het Europese Derde Energiepakket. Volgens die richtlijn moeten we vooral regulerende taken uitoefenen, maar in Vlaanderen hebben we heel wat extra taken opgenomen. In dit verband hebben die vooral te maken met de dossiers groene stroom en wkk.

Het Derde Energiepakket stipuleert trouwens uitdrukkelijk een adequate toekenning van personele en financiële middelen voor de uitvoering van de taken van de regulator. Ik beperk me in dat verband tot de meest voor de hand liggende zaken. Het quotum stijgt en zal nog stijgen door de maatregelen in het voorstel van decreet, dat ons bovendien extra taken oplegt, waarvoor we capaciteit nodig hebben.

Voorts wijs ik op de voorbereiding van de regionalisering van de bevoegdheid over de distributienettarieven, die in het communautaire akkoord staat. Als we wachten tot die overheveling in wetgeving is omgezet, zijn we te laat klaar voor die belangrijke taak. In 2013 zouden we daarmee van start moeten kunnen gaan.

Een andere bijkomende opdracht voor de VREG betreft de groene warmte. Op dit ogenblik hebben we daarvoor helemaal geen mensen en middelen. We hebben wel middelen gekregen om de databank uit te breiden, maar geen mensen.

Een heel belangrijk punt, dat zeker naar boven zal komen op het moment dat er zich problemen voordoen, is het gebrekkige controlesysteem. We verrichten heel wat controle en we hebben controles ingebouwd in de systemen, maar ik herinner eraan dat we te maken hebben met een certificatenmarkt met een omzet van 600 miljoen euro per jaar. Op een dergelijke markt geen controles ter plaatse kunnen uitvoeren en geen stok achter de deur hebben, is een fundamentele zwakte van het systeem. Dit voorstel van decreet biedt misschien een opportuniteit om die controletaak ter harte te nemen.

Een laatste punt dat onlangs is toegevoegd aan ons takenpakket, is de geschillenbeslechting in het kader van de gesloten distributiesystemen en directe lijnen. Die opdracht neemt almaar toe en we zien er op dit ogenblik het einde niet van. De conclusie is dat we al in een moeilijke situatie zaten, maar dat ze bijna uitzichtloos wordt door alle extra taken.

We hebben dan ook een aantal concrete voorstellen.

Ten eerste verzoeken we om de taken van de VREG te beperken tot de kerntaken, vertrekkende van de Europese richtlijn. Dat zijn dus de regulerende taken en de taken die daar logisch bij horen, zoals adviseren, informatie verlenen, de V-test en klachtenbehandeling. Dat zijn zeer belangrijke marktgebonden taken. Ook de garantie dat de stroom die in Vlaanderen verkocht wordt groen is, is een taak die men bij de regulator kan blijven leggen, maar waarom moet de VREG de dossiers behandelen voor groenestroom- en wkk-projecten? Dat is een taak die we liever niet dan wel zouden hebben.

Daarom bevelen wij aan om de dossierbehandeling die nu bij de VREG zit, over te hevelen met alle mensen, middelen en vooral kennis, naar het nieuwe observatorium dat het voorstel van decreet bij het VEA situeert. Nu al onderhandelen we met de netbeheerders over een eventuele overname van onze dossierbehandeling betreffende PV-installaties. Het is zeker niet onze bedoeling om problemen op anderen af te wentelen. Maar het huidige systeem bevat heel wat overdrachtsinefficiëntie, die we eruit willen halen door een soort van fusieoperatie. Dan komen we op dat gebied minder onder druk en kan er een betere werking zijn.

De tariefbevoegdheid is, zoals gezegd, een belangrijke bevoegdheid en heeft een grote impact op de maatschappij. Daaraan helemaal onvoorbereid beginnen in 2014 of 2015, is onbegonnen werk. Ik weet wel dat de aangekondigde regionalisering ook in andere beleidsdomeinen soortgelijke problemen veroorzaakt, maar ik heb de indruk dat wij een bevoegdheid krijgen waarvan niets overkomt behalve de naam. De expertise zal blijven waar ze zit. Als we ons niet goed en tijdig kunnen voorbereiden, starten we met een enorme handicap. Dan zullen wij aan tafel zitten met experts – de netbeheerders die de dossiers indienen – en zullen we moeten luisteren naar wat zij ons te vertellen hebben. Om dat gevaar te vermijden, pleit ik ervoor om al in 2013 een aanzet te geven tot opbouw van die kennis.

2. Bespreking

De heer Robrecht Bothuyne: Er valt heel wat te leren uit de adviezen van de VREG en de aanbevelingen van de heer Pictoel.

De marge tussen de boeteprijs en de bandingdeler is mogelijk te beperkt. Hoe zou die er dan wel moeten uitzien?

De heer Pictoel maakte gewag van mogelijke capaciteitsproblemen met het oog op de hier voorliggende hervorming en op de overheveling van de tariefbevoegdheid. Hoeveel extra personeel is dan nodig? Welke verschuivingen binnen de diverse onderdelen van LNE zou de spreker concreet willen zien gebeuren?

Artikel 4 van het voorstel van decreet bepaalt dat er geen certificaten meer kunnen worden uitgereikt voor gebouwen waarop een verplichting tot eigen groenestroomproductie van toepassing zal zijn. De VREG stelt in zijn advies dat hij zoiets niet kan controleren. Op welke manier kunnen we die regel dan wel handhaven?

De heer Luckas Van Der Taelen: De uiteenzetting van de heer Pictoel heeft me enigszins verontrust. Ik vraag me af of ons systeem wel werkbaar zal blijven als de VREG niet meer mensen kan aanwerven en expertise kan binnenhalen. De gedelegeerd bestuurder schetst een verontrustend beeld: de VREG zal met experts aan tafel zitten op een moment dat de regulator zelf nog niet op genoeg expertise kan bogen. Op termijn lijkt me dat een ‘recipe for disaster’, dat de volledige ontvolking van de regulator tot gevolg zou kunnen hebben. Graag zou ik een kwantitatieve eis tot meer personeel horen.

Mevrouw Irina De Knop: Door de noodzakelijke banking wordt het voor de VREG moeilijk om te monitoren en om de herkomst van de certificaten te bepalen. De regulator stelt als remedie voor om de opkoopverplichting bij Elia te leggen. Kan de heer Pictoel verduidelijken welk voordeel dit zou opleveren?

De heer André Pictoel: Wat betreft de marges tussen de boete en de bandingfactor is het moeilijk te voorspellen hoe de markt zal reageren. Dat zullen we pas weten als het systeem ingevoerd wordt. We kunnen uiteraard vertrekken met de situatie en de cijfers die nu voorliggen, maar het systeem zou een ingebouwde correctiemogelijkheid moeten bevatten. Ofwel moeten we voor de definitieve vastlegging van de cijfers een wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren naar dit soort effecten op de markt.

Ons capaciteitsprobleem haal ik naar voren met de bedoeling om een breder debat op gang te trekken. Ik heb wel wat cijfers maar vind niet dat daarover nu meteen een oordeel nodig is. Ik pleit voor een ruimer blikveld, waarbij we moeten nagaan welke capaciteit en mensen het Departement LNE extra ter beschikking kan stellen voor dit onderdeel van haar bevoegdheid. Natuurlijk weten we wel hoeveel mensen we nu hebben en hoeveel we ter beschikking willen stellen van het observatorium. Dat zijn er zes. Zo niet zou dat observatorium de kennis die wij nu al hebben, zelf helemaal vanaf het begin moeten opbouwen.

De heer Wouter Vriens, technisch toezichthouder van de VREG: Met controle betreffende de EPB-eisen bij nieuwbouw heeft de VREG momenteel absoluut geen ervaring. Die kennis zit bij het VEA. Vandaar ons laatste punt dat er serieuze efficiëntiewinst te boeken is door de expertise van de technische mensen bij de VREG te bundelen, en die van dossierbehandelaars en administratief personeel bij het VEA. Anders zouden er extra mensen moeten worden ingezet om die informatie-uitwisseling te garanderen.

De heer André Pictoel: Daarmee is ook de vraag van de heer Van Der Taelen beantwoord.

Onze suggestie met betrekking tot Elia komt voort uit het feit dat het met het huidige systeem steeds ingewikkeld was om te berekenen hoeveel de verschillende netbeheerders voor de opkoop van certificaten hadden betaald. Bovendien raakten niet alle certificaten die ze op de markt hebben aangeboden, effectief verkocht. De waardebepaling van de opgekochte certificaten was dan ook een heel moeilijke zaak.

Maar het voorgestelde nieuwe systeem zal die waardebeoordeling nog ingewikkelder maken daar het netbeheerders in staat stelt certificaten een wezenlijk langere periode in voorraad te houden, met daaraan een beheersvergoeding gekoppeld. Het hele stelsel van kopen, verkopen en bewaren van verschillende types certificaten leidt tot complexe berekeningen, waarvan de uitkomst maar gedeeltelijk zal beantwoorden aan de waarheid.

Daarom pleiten we voor een radicale verandering: situeer heel de solidarisering bij Elia in plaats van bij verschillende DNB's. In tegenstelling tot de distributiekosten zijn de transmissiekosten volgens gelijke criteria over heel Vlaanderen gespreid. Dat maakt de opkoopverplichting over heel Vlaanderen identiek en dus eenvoudiger.

Mevrouw Irina De Knop: Maakt het Elia-scenario van de heer Pictoel het onnodig om het principe van banking in te voeren voor de certificaten? Zouden die dan onmiddellijk worden doorgerekend? Wat zal de impact daarvan op de elektriciteitsprijs zijn?

De gedelegeerd bestuurder stelt voor om het observatorium een aantal bijkomende taken te geven. Wat is voor hem de meerwaarde van een dergelijk observatorium? Kan de VREG deze taken niet zelf in handen houden als hij voldoende extra mankracht en deskundigheid zou ontvangen?

De VREG vindt netvergoedingen in tegenspraak met het verbod op injectietarieven. Ik dacht dat de manier waarop de vergoeding in het voorstel van decreet wordt bepaald, gelinkt is aan de capaciteit en het vermogen van de installatie. Vindt de heer Pictoel dat een correcte wijze om een netvergoeding te bepalen? Wat zou hij ervan vinden als er enkel een vergoeding zal worden gevraagd voor elektriciteit die opnieuw op het net wordt geïnjecteerd?

De heer André Pictoel: Banking is vermoedelijk bedoeld als tijdelijk systeem om de overschotten die de DNB's op dit moment hebben, weg te werken. Daarvoor is inderdaad op dit moment een oplossing nodig, maar voor de toekomst zou een verschuiving van de aankoopverplichting naar Elia soelaas kunnen bieden.

Wat het observatorium betreft: door meer mensen bijeen te brengen ontstaan enorme synergievoordelen. Mij maakt het niet uit of die mensen dan voor het VEA of de VREG werken. Het maakt mij wel uit wat de Europese richtlijn zegt, namelijk dat de regulator zich moet bezighouden met zijn kerntaken. Zolang dat maar is gegarandeerd, kunnen we uiteraard ook extra opdrachten krijgen. Maar de optie om een observatorium bij het VEA onder te brengen, wil ik ondersteunen door de betreffende expertise van de VREG daarheen te sturen. Het doel blijft hetzelfde: synergiewinst.

De netvergoeding staat inderdaad in de toelichting en niet in de decreettekst zelf. We wilden u er gewoon op attent maken dat het huidige Energiedecreet een tegenspraak met die netvergoeding bevat.

Als Vlaanderen de tariefbevoegdheid krijgt, zouden we daar graag met een frisse blik naar kijken. Maar omdat het nog niet zover is, wil ik daarover liever geen uitspraak doen.

II. SERV EN MINARAAD

1. Toelichting

De heer Pieter Kerremans, administrateur-generaal van de SERV: De strategische adviesraden SERV en Minaraad zullen vandaag een gezamenlijke presentatie brengen, gedragen door de sociale partners en de leden van de Minaraad.

Op basis van een toetsing van vroegere gemeenschappelijke adviezen door SERV en Minaraad over hernieuwbare energie en certificatenoverschotten, besluiten we dat het voorliggende voorstel van decreet de efficiëntie van het systeem sterk zal verbeteren. Toch blijven er belangrijke aandachtspunten. Onze presentatie omvat op dat vlak een vijftal aanbevelingen.

Ten eerste vragen de SERV en de Minaraad om te vermijden dat de certificatenplicht retroactief en continu aanpasbaar zou worden. Dat zou namelijk niet goed zijn voor de rechtszekerheid.

Ten tweede moeten de certificatenoverschotten nu een oplossing krijgen. Dat probleem mag geen jaren meer aanslepen.

Ten derde vinden we dat de steun via certificaten geen oversubsidiëring, maar natuurlijk ook geen ondersubsidiëring mag zijn. Zoals we vroeger al hebben gezegd, zou die steun moeten aansluiten bij de onrendabele top.

Ten vierde erkennen we dat de controle op de doorrekening van de kosten van de certificaten cruciaal is, maar wijzen we erop dat deze in de praktijk heel moeilijk realiseerbaar is.

Ten vijfde geloven we dat het voorstel van decreet nog juridisch-technisch nazicht behoeft. Er moet uiteraard ook voldoende zorg uitgaan naar de uitvoeringsbesluiten, waarvan de praktische toepassing uiteindelijk zal afhangen.

Mevrouw Annemie Bollen, attaché van de SERV: In hun eerdere gezamenlijke adviezen hebben de SERV en de Minaraad er al op gewezen dat het certificatenstelsel zowel verdiensten als tekortkomingen heeft. Er zijn aanpassingen nodig om het systeem efficiënter, effectiever en rechtvaardiger te maken. We zijn tevreden dat er nu een voorstel tot decreetale aanpassing van dit systeem voorligt. De betreffende hervorming was immers al een poos geleden aangekondigd, met de nodige systeemonzekerheid tot gevolg. De aanneming van een nieuw decreet zal terug meer rechtszekerheid meebrengen.

In eerdere adviezen hebben de SERV en de Minaraad erop gewezen dat er gekozen moet worden welke richting het certificatenstelsel moet uitgaan. Behouden we het quotumstelsel met certificatenhandel, het Q-systeem? Of stappen we over naar een NQ-systeem, waarbij er geen quotumplicht en certificatenhandel meer is?

Welke optie ook wordt gekozen, die optie hoort te passen in een bredere langetermijnvisie op onze aanpak van de transitie naar een koolstofarme energiesysteem. Voorts hoort de invulling van de betreffende optie een aantal randvoorwaarden te respecteren, die we vroeger al hebben omschreven in een diagram. Dat gaf aan welke voorwaarden gelden voor beide opties en welke aparte voorwaarden op één van beide opties van toepassing zijn.

We zijn nu nagegaan of de Q-optie die nu is gekozen is, voldoet aan die voorwaarden. Aan sommige daarvan komen de indieners van het voorstel van decreet inderdaad tegemoet. Van andere voorwaarden is dat nog niet duidelijk, omdat veel zal afhangen van de concrete vormgeving, onder andere in de uitvoeringsbesluiten. Aan weer andere randvoorwaarden voldoet het voorliggende voorstel nog niet, maar kan het op een vrij eenvoudige manier worden aangepast.

Het belangrijkste is dat de voorwaarden waaraan wel voldaan is, belangrijke verbeteringen inhouden met het oog op de efficiëntie van het systeem. Zo komt er banding voor nieuwe

installaties, met daaraan gekoppeld een periodieke actualisering van de betreffende bandingfactor. Ten tweede wordt de steun voor bestaande installaties beperkt tot tien jaar.

Er zijn een aantal resterende aandachtspunten. Zo is de exploitatiezekerheid niet altijd gegarandeerd voor alle installaties. Voor sommige bestaande installaties zal geen of te weinig minimumsteun gelden. Dat wordt zeker een probleem in het geval van certificatenoverschotten.

Een tweede – heel belangrijk – aandachtspunt is de impact op de marktwerking. Certificatensystemen met een quotumplicht voor de leveranciers kunnen maar werken als er goede marktwerking is op de certificatenmarkt en op de elektriciteitsmarkt. Die is er op dit moment niet. Het voorstel van decreet zal de marktwerking op de certificatenmarkt op sommige punten zelfs nog verder doen afnemen.

Een derde aandachtspunt is de controle op de doorrekening door de leveranciers. Het voorstel van decreet voorziet wel in die controle en in eventuele boetes. We vragen ons echter af of die controle wel praktisch uitvoerbaar zal zijn. Zo niet, dan ontstaan ook risico's voor de transparantie en de verdelingseffecten. Het is nu onduidelijk en totaal onvoorspelbaar wie wat zal bijdragen aan de kosten van het systeem in de toekomst. Heel veel zal afhangen van de precieze keuzes die de groenestroomproducenten en – in mindere mate – de leveranciers maken.

Een laatste aandachtspunt is dat het momenteel, onder andere door de invoering van de banding, onduidelijk is wat het precieze ambitieniveau is op vlak van groenestroomproductie en of dat strookt met de doelstellingen die Europa ons oplegt.

Zoals de heer Kerremans al zei, hebben we daaruit vijf aanbevelingen gedistilleerd.

Een eerste aanbeveling heeft betrekking op de certificatenplicht en de aanpassingen daarvan. We vragen om in ieder geval te vermijden dat de certificatenverplichting retroactief wordt en continu aanpasbaar zou zijn. Het voorliggende voorstel garandeert dit niet. Het maakt namelijk niet duidelijk hoeveel een leverancier moet aanrekenen voor de certificatenverplichting. Dat probleem kan vrij eenvoudig worden opgelost door de definitie van B_{tot} anders te formuleren.

Op dit moment is niet altijd duidelijk welke certificatenverplichting precies zal gelden. Zoals ik al zei, wordt die verplichting retroactief bepaald, maar is ze ook continu aanpasbaar. Als er bijvoorbeeld een groot project zou komen dat voor extra certificaten zou zorgen, kan de quotumplicht worden aangepast. Dat schaadt de voorspelbaarheid en de rechtszekerheid en kan nadelig uitvallen voor leveranciers, en zeker voor kleinere, niet-geïntegreerde leveranciers. Het gaat ten nadele van de marktwerking, voor zowel de elektriciteits- als de certificatenmarkt. Zeker op grote projecten van leveranciers is die opmerking van toepassing. Als een dergelijk project tot een verhoogd quotum zou leiden, moeten alle leveranciers meer certificaten voorleggen terwijl slechts één leverancier ze uit de eigen verhoogde productie kan halen.

We vinden het belangrijk dat er voor de grote projecten een voldoende rechtszeker beoordelingskader wordt geschetst, dat duidelijk maakt hoe zulke grote projecten kunnen passen in de gewenste hernieuwbare energiemix.

Het precieze ambitieniveau van het huidige systeem is niet erg duidelijk. We vragen om duidelijk aan te geven wat men in 2020 wil hebben bereikt, en wat daarna zal komen.

Voorts zouden de vrijgestelde leveringen moeten worden gekwantificeerd, en moet duidelijk worden hoe de korting die bepaalde bedrijven zullen genieten, zich verhoudt tot de tegenprestaties die in een eventueel convenant zullen komen. Het is belangrijk om te weten welke impact de korting op de energiefactuur voor die bedrijven zal hebben op de energiekosten, en hoe dat in een ruime context de concurrentiepositie van de Vlaamse nijverheid zou beïnvloeden. Vrijstellingen voor bepaalde actoren hebben uiteraard impact op de andere maatschappelijke sectoren, die daardoor meer moeten betalen.

Dat het quotum op 20,5 procent wordt gebracht, betekent nog niet automatisch dat het aandeel aan groene stroom ook effectief zo hoog zal liggen. Waarschijnlijk zal dat niet het geval zijn, maar daar niet duidelijk is hoe groot de vrijstelling en de bandingfactor precies zullen worden, is dat moeilijk te voorspellen. Bijgevolg is ook niet duidelijk of we hiermee in de realiteit zullen beantwoorden aan de Europese groenestroomdoelstellingen voor België.

Onze tweede aanbeveling betreft de certificatenoverschotten. We zijn uiteraard voorstander van een oplossing, maar niet noodzakelijk van banking. Een uitdemarktnaam – van bijvoorbeeld de certificaten voor PV – verdient eveneens consideratie. Als banking toch de keuze wordt, dan moet die heel transparant gebeuren, opdat heel duidelijk wordt wanneer en onder welke voorwaarden de gebankte certificaten op de markt komen.

Met het voorliggende voorstel is het probleem van de overschotten niet direct opgelost. Het quotum wordt wel verhoogd, maar de certificatenoverschotten, ook voor groene stroom, zullen nog enkele jaren bestaan. Dat is geen goede zaak, want het overschot veroorzaakt exploitatieonzekerheid voor bepaalde bestaande installaties. Wij betwijfelen dan ook of banking wel de goede oplossing is. Niet alle certificaten zijn immers indienbaar bij de netbeheerders.

Voorts veroorzaakt banking kosten, terwijl de maatschappelijke baten niet erg duidelijk zijn. Eigenlijk ligt de baat louter in het feit dat de kosten van de certificaten op overschot naar de toekomst worden doorgeschoven, terwijl in die periode de kosten van het certificatenstelsel al vanzelf zullen stijgen door het gestegen ambitieniveau. Ook bestaat er een risico op asymmetrische informatie over de certificaten die de netbeheerders uiteindelijk opnieuw op de markt zullen aanbieden, wat nadelig kan uitvallen voor bepaalde marktactoren.

De optie om op te kopen met uitdemarktnaam komt in het voorliggende voorstel van decreet alleszins niet voor.

Onze derde aanbeveling betreft het steunniveau. We vragen dat de steun precies hoog genoeg zou zijn, dus zonder oversubsidiëring en ondersubsidiëring. Het model van de onrendabele top is daarvoor een goed instrument. Belangrijk is dat bij het bepalen daarvan rekening wordt gehouden met alle kosten, ook met de eventuele kosten voor de invoering van een capaciteitstarief. De steun moet dan worden gebaseerd op een degelijk onrendabele top rapport. Dat is echter niet het geval voor de voorliggende aanpassing van de PV-ondersteuning. Bijgevolg kunnen we ons over die maatregel niet uitspreken.

Voorts vinden we dat de steun ook moet worden aangepast als de kosten of de opbrengsten veranderen. Het voorstel van decreet voorziet daarin met betrekking tot wijzigingen aan de elektriciteitskosten, maar niet met betrekking tot wijzigingen aan brandstofkosten. Nochtans verdient ook een dergelijke aanpassing enige overweging, hoewel men de stijgende biomassaprijzen ook weer niet over de hele lijn kan compenseren. Het systeem moet dan rekening houden met de impact van die ondersteuning op de biomassamarkt.

Belangrijk is ook dat er voldoende differentiatie zou zijn in de projectcategorie waarvoor de onrendabele top wordt bepaald, om onder- of oversubsidiëring te vermijden.

Het voorliggende voorstel van decreet baseert de banding op de verwachte marktprijs van 97 euro. Dat houdt echter een risico op ondersubsidiëring in, vooral bij kleine installaties die minimumsteun vragen. Anderzijds is er ook een risico op oversubsidiëring, mocht de marktprijs toch hoger liggen dan de bandingdeler.

Over de precieze steunniveaus kunnen we ons nog niet uitspreken, omdat die nog moeten worden vastgelegd. Cruciaal is de vraag welke IRR's de regering daarvoor zal gebruiken, net als de elektriciteitsprijzen waarop ze zich baseert en de eventuele differentiatie daarvan – bijvoorbeeld in functie van de afstand tot de doelstelling of de aard van de toepassing.

Het voorstel limiteert de maximale bandingfactor tot 1,25. Dat impliceert dat duurdere toepassingen eigenlijk maar beperkt ondersteunbaar zullen zijn. Met het oog op een efficiëntiegarantie is dit een goede zaak, maar de vraag blijft of dit strookt met de gewenste mix qua hernieuwbare energie en of dit principe de eventuele andere baten van duurdere HE-toepassingen wel in rekening brengt.

Onze vierde en heel belangrijke aanbeveling is om een sterke controle te organiseren op de doorrekening van de certificaatkosten door de leveranciers. We pleiten voor voldoende controlemogelijkheden voor de VREG. Voorts vragen we om die controle te evalueren in 2014, in het kader van een ruimere discussie over de financiering van het energiebeleid. We menen immers dat de huidige financiering van de tarieven op termijn hoe dan ook niet houdbaar is, omdat steeds meer kosten op steeds smallere schouders terecht komen. We vragen daarbij oog te hebben voor de verdelingsaspecten. Een dergelijke evaluatie mag anderzijds de stabiliteit en rechtszekerheid van het systeem niet in het gedrang brengen.

Waarom is de controle op die doorrekening zo belangrijk? In de nu voorliggende voorstellen worden de kosten van het certificaatstelsel voor nieuwe projecten volledig gefinancierd via de leveranciers. De manier waarop zij die financiering doorrekenen, is cruciaal voor de efficiëntie van het systeem. Rekenen ze meer door dan nodig, dan komt de efficiëntie in gevaar. Maar ook als de leveranciers per certificaatplichtig MWh meer aan de ene klant doorrekenen dan aan de andere, komt de rechtvaardigheid in het gedrang. Als we niet kunnen achterhalen wat leveranciers doorrekenen, dan is er gebrek aan transparantie.

In een geliberaliseerde markt is deze – nochtans cruciale – controletaak heel moeilijk te realiseren. Ze wordt nog eens extra bemoeilijkt doordat er weinig zicht is op de productie- en certificatenkosten en op de aangerekende tarieven, vooral bij grote klanten.

Ten vijfde bevelen we aan om het decreet na goedkeuring te voorzien van een goed uitvoeringsbesluit. We pleiten echter tegelijk om juridisch-technisch nazicht bij het voorliggende voorstel van decreet. Dat bevat naar ons aanvoelen een aantal onduidelijkheden en inconsistenties die toch wel – onbedoeld – een belangrijke impact kunnen hebben. Ook zal misschien een aantal overgangsbepalingen nodig blijken.

Cruciaal zijn natuurlijk de uitvoeringsbesluiten en het flankerende beleid. Op korte termijn zullen we moeten vastleggen welke installaties voor hernieuwbare energie we precies willen in Vlaanderen, rekening houdend met hun kosten en baten. Alleen voor de installaties die we willen en die we via het certificaatstelsel willen ondersteunen, moeten die bandingfactoren immers worden vastgelegd. De methodologie om onrendabele toppen te

berekenen speelt daarin een cruciale rol, net als de keuze van parameters zoals de IRR en de elektriciteitsprijs, en ten slotte de werking van het observatorium.

De heer Jan Verheeke, secretaris van de Minaraad: Ik zal onze aanbevelingen nog even overlopen. Ze zijn zoals gezegd het resultaat van een samenwerking van de SERV en de Minaraad. De SERV – vooral zijn secretariaat – was de drager. De Minaraad en de milieubeweging staan echter ten volle achter dit advies.

Ik herhaal de aanbevelingen. Vermijd dat de certificatenplicht een retroactief en continu aanpasbaar karakter zou krijgen. Verduidelijk het werkelijke ambitieniveau. Werk de certificatenoverschotten snel weg. Zorg ervoor dat de steun aansluit bij de onrendabele top. Voorzie in een afdoende controle op de doorrekening van de certificaatkosten.

Last but not least vragen de raden dat het Vlaams Parlement deze zaak grondig zou bekijken, op basis van onze aanbevelingen, en dat het die waar raadzaam zou vertalen in amendementen. Aan de Vlaamse Regering vragen we om aan de uitvoeringsbesluiten grondige overwegingen over hun effecten te laten voorafgaan. We zijn zeker bereid om daaraan mee te werken.

2. Bespreking

De heer Luckas Van Der Taelen: Mevrouw Bollen had het over de onduidelijkheid van het ambitieniveau. Dat lijkt me de essentie van het probleem. Welk quotum aan groene stroom zullen we echt hebben gehaald als we alle vrijstellingen in mindering hebben gebracht? Tenminste daarover is toch absoluut duidelijkheid nodig.

Mevrouw Irina De Knop: Mevrouw Bollen stelt dat we moeten kiezen tussen: het quotumsysteem met certificatenhandel en minimumsteun; en het systeem van minimumsteun zonder quotumplicht en certificatenhandel. Het zal misschien wat tijd vergen, maar kan de spreker dat NQ-alternatief toelichten? Welke voordelen zou het opleveren?

De attaché vraagt om een retroactief aanpasbare certificatenplicht te vermijden. Dat begrijp ik, maar vervolgens vraagt ze om naast quotumaanpassingen ook opkoopmogelijkheden met uitdemarktname te overwegen. Kan ze dat toelichten?

Voorts oordeelt mevrouw Bollen dat het voorstel van decreet het probleem van de overschotten niet direct zal oplossen. Ze gelooft zelfs dat banking daarvoor niet de beste oplossing is. Welk alternatief stelt zij dan voor?

Voor welke juridisch-technische inconsistenties in dit voorstel van decreet zouden amendementen noodzakelijk zijn?

Mevrouw Annemie Bollen: Ik kan moeilijk antwoorden op de vraag over de onduidelijkheid van het ambitieniveau. We vragen net als de heer Van Der Taelen om duidelijkheid. We hebben daaromtrent geen berekeningen kunnen doen, omdat we geen zicht hebben op het aantal en de omvang van de extra vrijstellingen. Ter zake circuleren diverse ramingen, die vrij sterk uiteenlopen. We hebben die gegevens opgevraagd, maar blijkbaar is het niet zo eenvoudig om daar een antwoord op te geven.

Ik wil wel wijzen op het bestaan van tegenovergestelde bewegingen. Zo zorgen die vrijstellingen er enerzijds voor dat het ambitieniveau lager ligt dan het voorgestelde quotum, maar anderzijds wordt een bandingcoëfficiënt ingevoerd, dat het werkelijke quotum in alle richtingen kan beïnvloeden. De vraag is hoeveel certificaten er worden toegekend aan de diverse installaties en welke HE-mix we op die manier zullen realiseren. Ook dat kunnen

we niet voorspellen met de gegevens waarover we nu beschikken. De mogelijkheid om het quotum nog aan te passen, maakt de oefening alleen maar moeilijker. Vandaar dat wij ons niet aan voorspellingen wagen.

Dan was er de vraag over de Q- en NQ-opties. De Q-optie komt overeen met het huidige systeem, dat dit voorstel van decreet ook handhaaft. De NQ-optie komt neer op een afschaffing van de quotumverplichting voor leveranciers, zodat er geen certificatenhandel meer nodig zou zijn. Er worden wel nog certificaten toegekend, maar die worden automatisch opgekocht aan een vaste prijs per technologie, om op die manier de onrendabele top te dekken. De vraag wie die certificaten moet opkopen, moet in dat geval nog een antwoord krijgen. In ons vorige advies hebben we voorgesteld om op korte termijn de distributienetbeheerders en de transmissienetbeheerders ze te laten kopen. Maar voor de wat langere termijn adviseerden we een grondige denkoefening over de financiering van het HE-beleid.

De NQ-optie zou alleszins de nadelen van de certificatenmarkt doen verdwijnen. Het huidige quotum voor leveranciers leidt ertoe dat de concentratie op de elektriciteitsmarkt ook op de certificatenmarkt zichtbaar is. Het systeem levert de grote spelers extra voordeel. Als voor certificaten het marktsysteem zou wegvallen, vervalt de mogelijkheid om een dominante positie op de elektriciteitsmarkt door te trekken naar de certificatenmarkt. Daarom zijn de controle op de doorrekening en de garantie voor marktwerking in het Q-systeem zo belangrijk.

De opkoopmogelijkheid met uitdemarktnaam houdt in dat de certificaten worden opgekocht aan een vaste prijs, maar dat ze daarna niet opnieuw op de markt worden aangeboden. In het huidige systeem zullen de netbeheerders hun voorraad certificaten vroeg of laat op de markt brengen. Ze zijn daartoe zelfs bij decreet verplicht. De uitdemarktnaam biedt de kans om een overschot weg te werken of om – bijvoorbeeld ter wille van een nieuw groot project – te vermijden dat het evenwicht op de certificatenmarkt verstoord wordt. Men zou de rechten dan opkopen aan een minimumprijs en vergoeden aan een vast bedrag. We vragen wel om naast een quotumaanpassing ook een dergelijke opkoopmogelijkheid in te voeren.

Het risico op marktverstoring bij een groot project is afhankelijk van de initiatiefnemer ervan. Betreft het een leverancier, dan verhoogt het risico, omdat deze dan zelf uit zijn eigen nieuwe productie-eenheid extra certificaten verwerft, en de concurrentie intussen verplicht om meer certificaten te kopen zonder dat voor hen het aanbod is toegenomen. Dat soort gevolgen zijn te verwachten van de voorgestelde quotumaanpassing.

Mevrouw De Knop heeft voorbeelden gevraagd van juridisch-technische aanpassingen die we nodig achten. Een eerste voorbeeld betreft het feit dat het voorstel van decreet – terecht – een verplichting tot open oproep vastlegt voor transmissienetbeheerders. Voorlopig was die er enkel voor distributienetbeheerders. Er bestond discussie of dit wel een Vlaamse bevoegdheid is, maar het voorstel voert nu deze verplichting in.

Daardoor kunnen installaties die aangesloten zijn op het transmissienet, aan transmissienetbeheerders vragen om hun certificaten aan een minimumprijs op te kopen. Het huidige Energiedecreet verplicht netbeheerders om certificaten aan een vastgelegde minimumprijs op te kopen en vervolgens op de markt aan te bieden. Het decreet verstaat onder ‘netbeheerders’ echter alleen distributienetbeheerders, dus niet de transmissienetbeheerders. Als ook zij certificaten moeten opkopen, maar niet verplicht zijn ze terug op de markt aan te bieden, kan het volledige bedrag van hun opkoopverplichting in de transmissienettarieven terecht komen. Volgens de toelichting is dat echter niet de bedoeling.

Een ander voorbeeld betreft de toekenning van certificaten aan PV-installaties. In de voorgestelde regeling komen er geen certificaten voor PV-installaties die in het kader van de HE-verplichting op nieuwe of grondig gerenoveerde gebouwen worden aangebracht. Dat is op zich logisch. Maar zoals die regel nu is gedefinieerd, zouden ook bestaande PV-installaties hun recht op certificaten verliezen vanaf het moment dat het gebouw waarop ze liggen, een grondige renovatie krijgt. Dat is wellicht niet de bedoeling.

III. FEBEG

1. Toelichting

De heer Jan Herremans, directeur-generaal van FEBEG: FEBEG is de federatie van de niet-gereguleerde markt, en meer bepaald van de leveranciers en de producenten van elektriciteit en gas.

We zijn verheugd dat er na veel discussies een consensus is over het voorstel van decreet. We hopen dat het spoedig zal leiden tot volledige duidelijkheid. Duidelijkheid is voor ons uitermate belangrijk, omdat rechtszekerheid, stabiliteit, continuïteit en voorspelbaarheid cruciaal zijn om een gunstig investeringsklimaat te creëren in Vlaanderen. Dat investeringsklimaat is meer dan nodig, ook om de ambitieuze objectieven te halen voor de productie van groene stroom. Wij begrijpen dat er op regelmatige tijdstippen evaluatie en bijsturing nodig zijn voor groene stroom en wkk, maar vragen dat de rechtszekerheid gegarandeerd wordt. We moeten een evenwicht vinden tussen beide.

FEBEG steunt het streven naar een transparant en kosteneffectief systeem, met een evenwicht tussen een marktconforme vergoeding – een voorwaarde om investeerders te kunnen aantrekken – en een maximale beperking van de kosten voor alle verbruikers, zowel residentiële als industriële. Vlaanderen moet er gezien zijn nogal energie-intensieve industrie over waken dat zijn energie betaalbaar blijft en dat de meerkost van een nieuw kader beperkt blijft.

Een belangrijk punt is het vermijden van retroactiviteit. Dat is in de eerste plaats in het belang van de consumenten. Het is niet aan te raden dat een consument een afrekeningsfactuur krijgt en enkele maanden daarna al een nieuwe factuur. De cijfers van de VREG bewijzen dat in onze vrijgemaakte markt steeds meer klanten van leverancier wisselen. Als hun vroegere leverancier hen dan achteraf nog een gecorrigeerde afrekening moet sturen, is dat onbegrijpelijk voor hen. Zoiets tast het vertrouwen in de vrijmaking van de markt aan.

Aan de leverancierszijde impliceert een retroactiviteit vooral rechtsonzekerheid, maar veroorzaakt ze ook extra kosten: administratieve kosten om bijkomende facturen op te stellen en te versturen en om ICT-systemen aan te passen. Aangezien kosten altijd ergens moeten worden verrekend, zullen de leveranciers ze minstens ten dele proberen te factureren aan hun klanten. Maar als die klanten nog facturen krijgen van hun voormalige leveranciers, zijn ze wellicht minder geneigd om die te betalen. Nu al lijden leveranciers onder een vrij substantiële graad van wanbetaling, maar een retroactief systeem zou die nog verhogen.

Voor de retroactiviteit stelt FEBEG enkele oplossingen voor, die u in detail terugvindt in het hier verspreide document.

De bepalingen van het voorstel van decreet treden in werking op 1 september 2012. Vandaar ons standpunt dat quotumverhogingen pas vanaf dezelfde datum in werking mogen treden, zo niet is er inderdaad retroactiviteit in het spel. Hetzelfde geldt voor de vrijstellingen voor groenestroom- en wkk-certificaten.

Als referentiejaar zou men een jaar verder moeten teruggaan, naar n-2. In de praktijk zou dat neerkomen op de periode van 1 oktober van het jaar n-3 tot 30 september van het jaar n-2.

Voor de overgangstermijnen voor wkk zouden de principeakkoorden die voor 25 mei 2012 zijn afgesproken met de VREG, moeten worden gerespecteerd, met de bijkomende voorwaarde dat die projecten binnen 36 maanden worden gerealiseerd.

We hebben begrip voor een beperking in de tijd van de toekenning van groenestroomcertificaten aan bestaande installaties. Daarbij pleiten we voor gepaste overgangsmaatregelen. Vroeger gemaakte afspraken zijn er om te respecteren, zo niet verdwijnt het vertrouwen in de markt en lijdt het investeringsklimaat in Vlaanderen schade. We hebben vandaag al een gebrek aan productiecapaciteit. De reputatie van ons gewest en land zou zeker niet gebaat zijn bij het niet-naleven van eerdere afspraken.

Een ander probleem voor de leveranciers is de doorrekening van de kosten van het certificatenstelsel. Want ook de federale overheid is ter zake al maatregelen aan het uitwerken. Er is dan ook absoluut nood aan duidelijke afspraken. Het bestaan van twee niveaus van wetgeving voor één onderwerp zou een situatie opleveren die voor leveranciers totaal onbeheersbaar is en voor klanten totaal onbegrijpelijk.

Terwijl voor de leveranciers een prijsbevrozing tot het einde van dit jaar geldt, zullen de nieuwe quota voor groene stroom hun kosten doen stijgen. Het lijkt ons evident dat ze die moeten kunnen doorrekenen. Dat geldt voor alle leveranciers, maar in de huidige marktsituatie spelen heel wat challengers mee. Die toenemende concurrentie leidt tot scherpe prijzen. Als de bestaande spelers de van overheidswege opgelegde kostenverhogingen niet kunt doorrekenen, zou dat voor hen desastreuze gevolgen hebben. FEBEG is dan ook van oordeel dat een dergelijke doorrekening niet strijdig is met de federale prijsbevrozing en hoopt dat het Vlaams Parlement die visie deelt.

Ten slotte wil ik nog de aangekondigde netvergoeding voor PV-installaties bespreken, waarop de VREG al heeft gereageerd. Indien die vergoeding er inderdaad komt, zou die best rechtstreeks worden geïnd door de – direct betrokken – netbeheerders, en niet nogmaals door de leveranciers in de rol van tussenpersoon. Anders incasseren de leveranciers nog meer administratieve lasten en financieel risico. Zoals ik al eerder heb gesteld, is er al een substantieel probleem met oninbare facturen, terwijl een netvergoeding eigenlijk een systeem is waarin leveranciers zelf geen partner zijn, tenzij in een gedwongen rol als tussenpersoon. Als de factuur uiteindelijk niet wordt betaald, draait die intermediaire instantie er wel voor op.

We wensen betrokken te worden bij de uitvoeringsbesluiten, namelijk de methodologie en de parameters voor de berekening van onrendabele toppen, de werking van het observatorium en vooral ook de modaliteiten en de procedure voor de indiening van certificaten door grootverbruikers. We vragen voorts dat we eveneens bij de overgangstermijnen worden betrokken, om absoluut retroactiviteit te helpen vermijden.

Ik vat nog even ons standpunt samen. Elke retroactieve toepassing moet worden vermeden. Met betrekking tot de doorrekening van de kosten moeten er afspraken komen tussen het regionale en het federale niveau, om zekerheid te creëren voor de leveranciers. De sector moet worden betrokken bij de verdere uitwerking van het steunbeleid.

2. Bespreking

De heer Luckas Van Der Taelen: De heer Herremans uit zijn bezorgdheid over de gevolgen van een eventuele retroactieve maatregel voor de energiefactuur. Over welke grootteorde heeft de spreker het dan?

Als alternatieve oplossing stelt de directeur-generaal voor om de quotumverhogingen voor groene stroom en wkk pas later te laten ingaan. Eventueel acht hij een hoger percentage mogelijk vanaf 1 september 2012. Welk percentage?

Mevrouw Irina De Knop: De heer Herremans verklaart zich voorstander van een transparant en kostenefficiënt systeem. Hij pleit voor een evenwicht tussen een marktconforme vergoeding voor de investeerder en een beperking van de algemene meerkost voor de elektriciteitsverbruiker. Het voorliggende systeem werkt dat evenwicht niet erg in de hand. De kosten komen nog steeds bij de eindgebruiker terecht. Ziet FEBEG een alternatief? Staat de organisatie achter het huidige systeem met groenestroomcertificaten of heeft Vlaanderen behoefte aan een ander systeem om zijn groene-energiebeleid te voeren?

De heer Jan Herremans: De impact van retroactiviteit op de factuur is niet zomaar in een cijfer te vatten, en zal verschillen van verbruiker tot verbruiker. Het grootste probleem van een dergelijk systeem is net de onzekerheid die het meebrengt. Het leidt tot slechts voorlopige facturen, die dan achteraf correctie behoeven. Zoals gezegd veroorzaakt dat voor de leverancier naast extra administratie ook het probleem dat hij bij voormalige klanten nog kosten moet verhalen, met een verhoogd risico op niet-betaling.

Op dit moment kan ik daarvan echter niet zomaar een gemiddelde kostprijs voorspellen. Wel ben ik bereid om die berekening achteraf te maken en mee te delen. Ik zal zorgen dat de commissie enige indicatie krijgt, onder bepaalde hypothesen.

Ik kom tot de tweede vraag van de heer Van Der Taelen: met hoeveel mag het HE-quotum vanaf 1 september stijgen? Belangrijk is dat men uiteindelijk het vooropgestelde resultaat haalt zonder retroactief te moeten ingrijpen. Een soortgelijke oefening is in het verleden al gemaakt in verband met wetgeving om retroactiviteit in de facturatie te vermijden. Vandaar dat het beter is om de verwachte prijsstijging te spreiden over de volgende maanden of jaren, veeleer dan de kosten pas achteraf terug te vorderen. Een dergelijke retroactiviteit is immers gewoon niet toe te passen in een vrijgemaakte markt. Er kan in overleg met de bevoegde overheden een berekening komen. Er bestaan voorbeelden van federaal beleid in die zin.

Mevrouw De Knop vroeg naar het evenwicht tussen de marktconforme vergoeding voor de investeerder en een beperking van de algemene meerkost. FEBEG is inderdaad voorstander van het huidige systeem van groenestroomcertificaten: het is nog altijd het beste en meest marktconforme systeem, mits een goede werking van de markt. Het voorstel van decreet bevat maatregelen om de marktwerking te bevorderen. Onder voorwaarde van een goede marktwerking blijft onze organisatie voorstander van het behoud van het systeem.

Uiteraard moet een dergelijk systeem de extra kosten van een groenestroombeleid zoveel mogelijk beperken. In ons land worden die kosten verrekend via de factuur aan de klant, terwijl bijvoorbeeld Nederland de steun financiert uit de algemene middelen, waardoor deze geen impact heeft op de elektriciteitsprijs. Internationale vergelijkingen moeten dergelijke keuzes meerekenen.

De heer Robrecht Bothuynne: Heeft FEBEG cijfers over de administratieve last die het systeem voor de leverancier meebrengt?

De heer Jan Herremans: We pleiten voor een zo eenvoudig mogelijk systeem. Systeemwijzigingen en updates veroorzaken steeds administratieve lasten en ICT-kosten. Ze hebben tot gevolg dat miljoenen klanten opnieuw moeten worden aangeschreven en facturen ontvangen, en mogelijk ook dat op zich al zware ICT-systemen aanpassing behoeven. Relatief hebben de kleinere spelers wellicht de grootste lasten. Het is dan ook nadelig voor een goede marktwerking en voor het aantrekken en houden van spelers op de vrije markt dat administratieve kosten onnodig oplopen.

De intrinsieke kostprijs van een factuur is pakweg een euro per klant. Zeker voor de challengers, de kleine spelers, wegen dergelijke kosten erg zwaar door.

IV. ODE

1. Toelichting

De heer Bart Bode, algemeen directeur van ODE: Onze sectororganisatie vertegenwoordigt verschillende technologieplatformen, namelijk de VWEA, het Bio-energieplatform, het Warmtepomp Platform Vlaanderen en PV-Vlaanderen. Deze laatste vereniging komt na ons nog zelf aan bod. We organiseren ons in technologieplatformen. De bedrijven voor hernieuwbare energie, de kenniscentra en de academische instellingen brengen hun kennis op die manier samen. Van daaruit formuleren ze beleidsvoorstellen.

Onze organisatie is ervan overtuigd dat het tegen 2050 technisch en economisch mogelijk zal zijn om voor 100 procent hernieuwbare energie te hebben. Diverse gerenommeerde instituten hebben dit trouwens bevestigd.

Vooraf wil ik het debat even situeren. Wat is het belang van hernieuwbare energie? Het is de energie van vandaag en van morgen. De voordelen zijn legio. De kosten zijn hier vaak vernoemd. Daarom vraag ik aandacht voor de baten. Zo blijft de vergoeding voor hernieuwbare energie grotendeels binnen de EU. Hernieuwbare energie heeft een stabiliserend effect op de elektriciteitsprijs. Ze wapent ons tegen de steeds meer fluctuerende prijzen van bijvoorbeeld aardolie. Hernieuwbare energie is vooral milieuvriendelijker.

Er zijn heel wat opportuniteiten met betrekking tot de opbouw van technologie en van kennis. De Vlaamse overheid zou er openlijk voor moeten uitkomen dat haar keuze voor hernieuwbare energie niet louter is ingegeven door vanuit Europa opgelegde doelstellingen. Hernieuwbare energie moet worden beloond, aangezien ze externe kosten helpt vermijden. Ze verdient de nodige ondersteuning in de creatie van een gelijk speelveld ten opzichte van andere vormen van energieopwekking.

In het voorstel van decreet staat de elektriciteitsprijs vermeld als een van de fundamentelementen om een correcte of gepaste steun te berekenen. Wie tussen de regels leest, merkt dat de indieners van een stijgende elektriciteitsprijs uitgaan.

We moeten echter naar de realiteit kijken. We stellen vast dat de elektriciteitsprijs momenteel historisch laag ligt. Een aantal externe kosten van de conventionele energieopwekking worden immers niet in de prijs verrekend. Ik denk hierbij onder meer aan de te lage handelswaarde van de CO₂-rechten. De Europese Commissie wil dit punt aanpakken. Het gevolg van een te lage elektriciteitsprijs is dat de aantrekkingskracht van investeringen in nieuwe productie momenteel te gering is.

De principes van het voorstel van decreet geven gevolg aan de voorstellen van ODE bij de voorbije evaluatie met betrekking tot de nieuwe installaties. Ze vormen een goede basis. We zijn dan ook opgelucht dat er een consensus in het verschiet ligt.

Veel, zo niet alles, zal echter van de concrete invulling afhangen. Op dit vlak is er nog nood aan verfijning. De sector heeft dit de voorbije jaren ten aanzien van de publieke opinie en tijdens de contacten met politici duidelijk gemaakt. We pleiten voor een gepaste steun. Wij vragen niet om een oversubsidiëring. We vragen echter ook geen ondersteuning die tot tekorten leidt. In dat geval zouden bepaalde zaken immers niet worden gerealiseerd. De ondersteuning moet precies gepast zijn. Het voorgestelde principe van de onrendabele top kan de basis worden van een goed systeem. We zijn er echter van overtuigd dat dit model consequent voor alle technologieën moet worden toegepast.

In de toelichting staat dat het voorstel van decreet meer rechtszekerheid en meer investeringszekerheid moet bieden. De decreettekst zelf bevat op dit vlak echter absoluut onvoldoende garanties. Ze laat immers alle mogelijke adaptaties toe. Dit gevoel leeft trouwens niet alleen bij ons. Het is ook gebaseerd op de geruchten die ons vanuit de financiële instellingen bereiken. Die instellingen signaleren dat ze gezien de grote onzekerheid in het systeem niet geneigd zullen zijn om te investeren.

Er is dan ook absoluut nood aan een stabiel en rechtszeker kader. Eerst en vooral zijn heel wat zware, kapitaalsintensieve investeringen gebeurd. Het is voor deze sector, net als voor alle andere sectoren, belangrijk dat er duidelijke financiële en andere spelregels zijn. De uitbatingvoorwaarden mogen dan ook geen wijzigingen met terugwerkende kracht ondergaan. Eerder aangegane engagementen horen niet te worden opgezegd.

Daar het voorliggende voorstel van decreet stabiliteit en rechtszekerheid beoogt, moeten de bepalingen met een negatieve invloed op bestaande investeringen en de bepalingen met terugwerkende kracht worden geschrapt.

Een reële berekening van de doelstellingen zou leiden tot 11 in plaats van de vooropgestelde 20,5 percent aan groene stroom, namelijk 7200 gigawattuur. Daarmee halen we de Europese doelstellingen niet. Een ambitieuzer beleid zou ons nochtans kansen opleveren. Volgens de prognoses van de VITO zouden we tegen 2020 ongeveer 9000 GWh halen. De zonder certificaten geproduceerde groene stroom draagt niet bij tot de verhoging van het percentage. Ten gevolge van de vrijstelling leiden die vooropgestelde percentages ertoe dat er te weinig groene stroom wordt geproduceerd. Dit kan moeilijk ambitieus worden genoemd.

Een ander algemeen knelpunt betreft de bandingdeler en -factor. De vooropgestelde certificaatwaarde van 97 euro is geen gegarandeerde prijs, maar wordt hier wel zo in rekening gebracht. De marktwaarde zal per definitie enkele percenten lager liggen. Dit betekent dat de berekeningscoëfficiënt al van bij de start te laag uitvalt. We pleiten dan ook voor een correcte bepaling van de bandingdeler. Er is onduidelijkheid over de gemiddelde marktwaarde. Wat zijn de referentie-elementen? Komt er al dan niet een netvergoeding? Die vragen blijven momenteel onbeantwoord. Dit maakt een berekening van de gepaste steun onzeker. Het voorstel van decreet zou de methodologie en de berekening van de parameters dan ook preciezer moeten beschrijven. Artikel 2 is op dat vlak voor verbetering vatbaar.

Bovendien zou de voorgestelde regeling alle elementen die invloed hebben op de parameters, moeten laten meetellen. Het voorliggende voorstel neemt voor updates van de onrendabele top enkel de elektriciteitsprijs in overweging. Heel wat andere factoren zijn echter minstens even belangrijk. Ik denk hierbij aan de zware investeringskosten, de herstellingskosten en de inflatiefactor. Bovendien kunnen uitbatingvoorwaarden en cours de route veranderen. Al deze elementen hebben een zware impact, soms zelfs zwaarder dan

de stijging of daling van de elektriciteitsprijs. De ambitie om een gepaste steun te berekenen, staat of valt met de bereidheid om met dit alles rekening te houden.

Een belangrijke vraag betreft de bandingfactor, waarvan het maximum nogal arbitrair op 1,25 is vastgelegd. Is die beperking wetenschappelijk onderbouwd en zo ja, hoe? Compromitteert ze een gepaste steun op basis van de onrendabele top niet? Ik verwijs in dat verband ook naar het SERV-standpunt.

Voor een aantal technologieën, zoals fotovoltaïsche cellen en bio-energie, zal een factor 1,25 niet volstaan. Blijkbaar zijn nieuwe technologieën niet welkom in Vlaanderen. Dergelijke technologie is in het begin per definitie duur. De steun die dit voorstel nog mogelijk maakt, zal niet volstaan om ze te lanceren.

Het voorstel van decreet laat de Vlaamse Regering eigenlijk toe om elk jaar de parameters van de onrendabele top arbitrair te wijzigen, hoewel dat er uiteraard niet letterlijk instaat. Op die manier ondermijnt het voorstel de rechtszekerheid en het investeringsklimaat.

Er is nood aan gepaste steun om de bestaande installaties in werking te houden. Dit geldt specifiek voor windenergie. Door de steun na tien jaar stop te zetten, dreigt de exploitatie daarvan onrendabel te worden. Om een kapitaalsvernietiging te vermijden, moeten de bestaande windturbines na tien jaar een gepaste ondersteuning krijgen.

Indien de spelregels in de loop van het spel worden gewijzigd, worden de rechtszekerheid en de investeringszekerheid ondermijnd. Er is onvoldoende respect voor lopende investeringen. De mensen die als eersten in hernieuwbare energie hebben geïnvesteerd – waaronder gemeenten en heel wat instituten – blijven hierdoor in de kou staan. Zoiets is voor de sector onaanvaardbaar en legt een zware hypotheek op toekomstige investeringen.

Bovendien discrimineert het voorstel van decreet op basis van de afschrijvingstermijnen voor bestaande installaties en leidt het algemene vergunningenbeleid, waarbij diverse overheden betrokken zijn, tot een kluwen van regels en mogelijke tegenspraak. De grote vertragingen die projecten hierdoor oplopen, hebben ook een financiële impact.

Zeker voor bio-energie impliceert de beperking van de bandingfactor dat de berekening van de onrendabele top niet consequent zal zijn. Een aantal bio-installaties krijgt hierdoor te weinig steun. Het gevolg is dat die installaties zullen worden stilgelegd. Het voorliggende voorstel van decreet garandeert geen gelijk speelveld tussen de oude en de nieuwe installaties.

Voorts bevat het voorstel in het geval van herinvesteringen onvoldoende onderscheid tussen grote en kleine projecten. In het voorstel van decreet is een maximum van 100.000 euro opgenomen. Voor een grote installatie van 200 megawatt is zoiets onbeduidend, maar voor een kleine installatie kan het een enorm bedrag zijn. We pleiten voor de nodige diversificatie.

De brandstofprijs moet een aspect worden in de berekening van de onrendabele top voor bio-energie. De elektriciteitsprijs kan niet worden gelijkgesteld met de biomassaprijs.

De lopende investeringen en projecten in aanbouw dreigen te worden stopgezet. We vragen daarom dat de bestaande installaties na tien jaar een gepaste ondersteuning krijgen, ook in de bio-energie, om kapitaalsvernietiging te vermijden.

De sector heeft nood aan structurele betrokkenheid via een specifieke procedure. We hebben een prima samenwerking met het VEA, dat het observatorium zal beheren. Het voorstel van decreet maakt gewag van een stakeholdersoverleg. Alle partijen zouden in dat verband baat hebben bij een precieze en transparante procedure. De sector moet structureel worden betrokken bij het werk van het observatorium. We moeten aan een consensus kunnen werken. Daarvoor is natuurlijk een onafhankelijke arbitrage nodig, bijvoorbeeld van de VREG. Hoger beroep moet uiteraard voor alle partijen mogelijk zijn.

Ten slotte zijn wij vragende partij voor overleg over het groeipad en de termijnen inzake hernieuwbare energie.

2. Bespreking

De heer Luckas Van Der Taelen: De heer Bode gelooft dat Vlaanderen de EU-doelstelling niet zal halen. Hij klaagt de rechtsonzekerheid aan. Wat betekent dat voor de werkgelegenheid in zijn sector?

De spreker schetst een nogal somber beeld van de sector. Het ontbreekt de Vlaamse overheid aan duidelijkheid, ambitie en visie, stelt hij. Zullen er jobs verloren gaan? Hoeveel?

Mevrouw Marleen Van den Eynde: De heer Bode legt pijnlijke knelpunten bloot. Wat denkt hij van de inwerkingtreding van het voorstel van decreet? Is 1 augustus haalbaar? Er zijn blijkbaar nog ICT-problemen.

Vele bestaande installaties kunnen mogelijk nog uitbreiden: dan is er sprake van een 'ingrijpende wijziging'. Ook daarvoor is een datum vastgelegd. Acht ODE dergelijke uitbreiding nog haalbaar? De uitbaters moeten immers nog heel wat procedures doorlopen: bijvoorbeeld de aanvraag bij de VREG, de aanschaf van de motor enzovoort.

De bandingfactor wordt arbitrair vastgelegd. Zien bestaande bedrijven daardoor de aflossing van hun investering in het gedrang komen?

De heer Bart Bode: Wat de werkgelegenheid betreft, maken we momenteel een inventaris voor de diverse sectoren. We willen ook een duidelijker zicht op de rechtstreekse en onrechtstreekse werkgelegenheid en zullen dan de mogelijke effecten per sector onderzoeken. We zien een groeipad in hernieuwbare energie. We zouden dat willen behouden. De effecten op de werkgelegenheid zouden positief kunnen zijn.

De rechtszekerheid moet wel behouden blijven. Als investeerders een project uitstellen omdat ze de effecten niet kennen, dan kunnen we het effect op de werkgelegenheid ook niet ramen. Dit heeft op de privésector een negatieve impact. Dat zullen de mensen van PV-Vlaanderen straks toelichten.

Het is hoe dan ook moeilijk om de evolutie van de werkgelegenheid nu al precies te voorspellen. We hopen nog steeds dat we een groeipad kunnen realiseren en dat de werkgelegenheid dan zal stijgen.

Ook de vraag over de inwerkingtreding op 1 augustus zou ik willen overlaten aan de collega's van PV-Vlaanderen.

De heer Chris Derde, voorzitter van ODE: De sector vraagt vooral duidelijkheid, zo snel mogelijk. Ons is al anderhalf jaar gevraagd om duidelijkheid te verschaffen. Hoe sneller die er komt, hoe beter. Vooral de invulling van de parameters is op dit moment heel belangrijk voor de producent.

De heer Bart Bode: De investeringen in een aantal biomassa-installaties worden nu inderdaad al bedreigd of stilgelegd, gezien de bandingfactor. Het gaat vaak om installaties die met niet-ingevoerd materiaal werken: bijvoorbeeld kleine vergisters die lokale materialen aanwenden. Met de vooropgestelde maximumbanding zullen zij het niet halen.

V. PV-VLAANDEREN

1. Toelichting

De heer Alex Polfliet, voorzitter van PV-Vlaanderen: Dames en heren, de titel van onze presentatie luidt: 'De toekomst van PV in Vlaanderen?'. Let op het vraagteken.

Ik toon u meteen onze belangrijkste slide van vandaag, die met de cijfers van de VREG over het aantal installaties en het geïnstalleerde vermogen qua zonne-energie. Het betreft recente cijfers, tot en met mei 2012. U merkt dat we in 2011 een eclatante groei hebben gekend. We hebben nu het gevoel enigszins het slachtoffer te worden van ons eigen succes. Let op de cijfers van de eerste vijf maanden van dit jaar. De toename van PV is bijna stilgevallen. Het aantal installaties en het geïnstalleerde vermogen bedragen voor die maanden minder dan een derde van het voorbije jaar.

Installaties groter dan 250 kilowattpiek genieten sinds begin dit jaar nog een ondersteuning van 90 euro gedurende vijftien jaar. In het voorstel van decreet dat nu voorligt, zal de steun voor PV vanaf 1 augustus 2012 – over amper 25 werkdagen dus – dalen tot 90 euro gedurende 10 jaar. Deze installaties zijn goedkoper dan de kleinere exemplaren. Sinds het begin van dit jaar is echter hoegenaamd geen installatie van die omvang meer gebouwd. De hele discussie over de haalbaarheid van een steun van 90 euro is daarmee beslecht.

Uiteraard hebben we ook detailcijfers. Deze dia toont de drastische manier waarop de steun voor PV omlaag wordt getrokken. In vergelijking met vandaag gaan we over vijf weken naar een daling van de steun met 80 procent.

Het huidige Energiedecreet voorziet voor de nu lopende periode in een afbouw per kwartaal van de ondersteuning. Vanaf juli 2012 wordt dat een vermindering om het half jaar. Later daalt de ondersteuning eenmaal per jaar.

Het voorliggende voorstel van decreet voorziet al in een daling op 1 augustus 2012. Vanaf 1 januari 2013 komt er vervolgens banding op basis van de onrendabele toppen. Als voor PV de maximale bandingfactor zou gelden, zou de ondersteuning maximaal 120 euro worden, hoewel we zullen aantonen dat het veeleer 116,25 euro zal zijn. Mogelijk zal de ondersteuning voor PV op termijn voort worden afgebouwd, wat we ook wel verwachten. We verwachten immers dat de kostprijs voor PV-installaties op termijn nog zal zakken. Een axioma is dat echter niet, het betreft slechts prognoses. De prijs kan net zo goed stijgen. Een wereldmarkt is onvoorspelbaar.

Wij vragen dat de sector op zijn minst de kans krijgt om zich te reorganiseren. De sector bestaat uit ongeveer duizend heel kleine bedrijven, die naast PV-installaties ook andere werken uitvoeren zoals de plaatsing van zonneboilers, warmtepompen en dergelijke. Op een zo drastische steunafbouw moeten die bedrijven zich kunnen voorbereiden. Vandaar onze uitdrukkelijke vraag om de eerstvolgende aanpassing niet vóór 1 oktober te laten ingaan, en dus zeker niet over vijf weken, op 1 augustus.

Het systeem met onrendabele toppen is een principe waar we op zich achter staan, mits een correcte rekenwijze. Ook wij hebben vragen bij de maximale bandingfactor van 1,25. Laten we uitgaan van een minimumprijs van 93 euro voor een groenestroomcertificaat.

Gelet op het grote marktoverschot zal de reële marktprijs de eerstkomende jaren hoe dan ook dicht in die buurt blijven liggen. Vermenigvuldigen we 93 euro met de maximale bandingfactor van 1,25, dan bedraagt de steunprijs 116,25 euro per certificaat, wat per definitie voor PV reeds te weinig zou zijn.

Daarbovenop komt dan ook nog eens een netvergoeding, lezen we in de toelichting. In de wandelgangen horen we spreken van 50 à 60 euro per kilowatt geïnstalleerd piekvermogen, een gerucht dat de overheid nergens tegenspreekt. Die cijfers zijn absoluut verontrustend. Ze zijn bedreigend voor 200.000 gezinnen en bedrijven die een privé-installatie op het dak hebben, net als voor financiers en banken die geïnvesteerd hebben in PV-installaties en nu de terugbetaling in het gedrang zien komen.

Zonne-energie is hernieuwbare energie, een technologie met een aanzienlijk belang in het Vlaanderen van vandaag. We spreken over:

- een geïnstalleerd vermogen van 1,9 gigawattpiek;
- een productie van 4 percent van het laagspanningsverbruik in Vlaanderen;
- stroom voor 450.000 gezinnen of 17 procent van het totaal;
- 187.000 PV-installaties van minder dan 10 kilowattpiek op particuliere daken, wat betekent dat 7 percent van de huishoudens vandaag een dergelijke installatie heeft en er in principe nog een ruime groei mogelijk is.

PV levert nu al een belangrijke bijdrage tot de 2020-doelstellingen. Gezinnen en bedrijven hebben massaal geïnvesteerd.

In het dichtbevolkte Vlaanderen is PV bij uitstek de technologie die gemakkelijk toepasbaar is. Men kan ze installeren op daken van gebouwen, waarvan Vlaanderen er zeker voldoende heeft.

Uit de statistieken van de VREG blijkt dat in drie Vlaamse provincies PV het gros van de groene stroom levert. In de twee andere provincies – Oost- en West-Vlaanderen – komt de groenestroomproductie vooral van een beperkt aantal grote biomassa-installaties. Dat wijst erop dat zonne-energie nu al een belangrijk aandeel van de Vlaamse groene stroom voor zijn rekening neemt en nog heel wat potentieel bezit.

Nu al bevindt de PV-sector zich in een crisis. De markt ligt zo goed als stil. De voorbije vijf maanden is amper 70 megawattpiek goedgekeurd. Het betreft uitsluitend kleine, particuliere PV-installaties. Ook de kmo-markt is zo goed als stilgevallen. Het vertrouwen van de klanten is immers ondermijnd.

Door de afschaffing van de belastingvermindering ontstond al een perceptieprobleem, namelijk de idee dat investeren in zonne-energie niet meer interessant is. Die terugslag hebben we al gehad. Dan kwamen er geruchten over het injectietarief of de netvergoeding van 50 tot 60 euro per kilowatt, met alle gevolgen vandienvoor investeringen in zonne-energie. Het vertrouwen van investeerders kwijnt daarmee helemaal weg, net als het vertrouwen van banken. Het gevolg is een ernstige verstrakking van de leningsvoorwaarden. Door de onzekerheid over het overheidsbeleid wordt het moeilijker om een financiering rond te krijgen.

We betreuren dat men het constant heeft over de kosten van zonne-energie. Natuurlijk mag daar niet aan worden voorbijgegaan, maar de baten blijven intussen onderbelicht. We zien vier belangrijke baten:

1. de reductie van de uitstoot van CO₂ en fijn stof;
2. de vermeden import van fossiele brandstoffen;

3. minder netverliezen; in verband met het netbeheer komt de negatieve impact van zonne-energie voortdurend voor het voetlicht, maar er is wel degelijk ook een positieve impact;
4. bij zonnig weer drastische dalingen van de elektriciteitsprijzen op de Belpex; een fenomeen dat zich ook in Duitsland voordoet.

Er is heel wat geïnvesteerd in zonne-energie: Vlaams geld voor grotendeels Vlaamse projecten. We spreken over een totaal van 5,7 miljard euro aan investeringen, goed voor een geschatte btw-inkomst van 650 miljoen euro. Er is bovendien een tewerkstelling van 6000 directe vte, die door deze onzekerheid stuk voor stuk bedreigd worden. Uiteraard zijn er ook onrechtstreekse inkomsten voor de overheid, zoals RSZ, belasting op loon en vennootschapsbelasting.

In de pers vernemen we geregeld dat men voor de berekening van de ondersteuning voor zonne-energie uitgaat van een aantal premissen betreffende de systeemprijzen. Wij hebben getracht om een aantal prijzen op een rijtje te zetten. We geven bijvoorbeeld voor verschillende merken van panelen de verschillende prijzen van vandaag. Er bestaat trouwens een internetforum waar gebruikers van zonnepanelen hun offertes posten. De reële prijs bevindt zich momenteel op een niveau van ongeveer 2,217 euro per wattpiek – btw niet inbegrepen – voor een particuliere PV-installatie tot 4 kilowattpiek.

Internationaal wordt gepleit om een afbouw van ondersteuning parallel te laten lopen met een ‘learning curve’. Niet de marktprijzen, die door allerlei omstandigheden beïnvloedbaar zijn, maar de ‘learning curve’ moet de basis zijn voor de evolutie van de steun. Die curve komt erop neer dat per verdubbeling van het geïnstalleerde vermogen aan zonne-energie, de hoeveelheid steun met 20 procent kan dalen.

De laatste tijd wordt er nogal sterk afgeweken van die leercurve, omdat er ook op de internationale PV-markt een crisis aan de gang is, onder meer door een soms zeer abrupte afbouw van steunmaatregelen in een aantal landen. Ook de financiële crisis speelt een rol, net als: de wisselkoers tussen dollar en euro; dumpingprijzen van Chinese producenten – waarvan onder andere Vlaamse bedrijven het slachtoffer worden; en het failliet van grote Duitse fabrikanten, zoals Q-Cells. Het gevolg voor de Vlaamse PV-markt is dat we hier af en toe geconfronteerd worden met heel lage installatieprijzen door dumping van stocks.

Het zou fout zijn om de onrendabeletopberekening te baseren op dergelijke dumpingprijzen. De winstmarges van installateurs zijn de voorbije jaren fors gedaald. Prijsconcurrentie naar beneden, zoals we die de voorbije maanden hebben gezien, is onhoudbaar. Maar met de huidige verwachtingen, waarop het voorstel van decreet zich baseert, zullen die dumpingprijzen nog aanhouden omdat een aantal installateurs zich voorbereiden op een terugtrekking uit de markt en hun hele stock aan dumpingprijzen blijven verkopen.

Wij pleiten dus voor een correcte berekening van een onrendabele top. Wij vragen ons stellig af hoe men ooit op basis van een dergelijke berekening heeft kunnen concluderen dat zonne-energie vanaf 1 augustus nog maar een ondersteuning van 90 euro nodig zou hebben.

Wij vinden een bandingfactor van 1,25 voor tien jaar te laag. Met de huidige omstandigheden zou dat voor PV in ieder geval een onhoudbare situatie opleveren, en blijkbaar niet alleen voor PV.

Voorts pleiten we om rekening te houden met een terugverdientijd van zeven à acht jaar voor particulieren, en niet alleen met een IRR of een ROE. Een particulier rekt duidelijk vooral met terugverdientijden.

We vinden dat een stabiel en betrouwbaar beleid noodzakelijk is om de groei van hernieuwbare energie in het algemeen en van PV in het bijzonder – als die tenminste nog gewenst is – te blijven garanderen. Evolutie in steunmaatregelen moet dus zeker kunnen. We zijn daar voorstander van, maar dan wel met een duidelijk en haalbaar tijdsframe, waarbij duidelijk vooraf wordt aangekondigd wat de nieuwe ondersteuning zal zijn.

Wij zijn absoluut tegenstander van en beducht voor retroactieve aanpassingen. De aangekondigde netvergoeding is daar in feite een voorbeeld van. Daardoor zullen bestaande projecten en PV-installaties niet langer operationeel of rendabel blijven. Dat doemscenario moeten we absoluut vermijden.

Zonne-energie is volgens ons absoluut essentieel in een toekomstige mix van hernieuwbare energie. Een stabiel beleid is noodzakelijk. Sterker nog: wij pleiten voor een industrieel beleid voor een Europese PV-industrie.

2. Bespreking

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik heb mijn licht eens opgestoken in Nederland, dat onder meer qua klimaat vergelijkbaar is met Vlaanderen. Vanaf 2 juli 2012 zal daar, op initiatief van onder andere GroenLinks, een eenmalige subsidie worden uitgekeerd van 650 euro per installatie per project.

Met de huidige regelgeving krijgt iemand in Vlaanderen voor een project van 5 kilowattpiek – een modale gezinsinstallatie – vijf certificaten van 90 euro per jaar, in totaal dus 450 euro per jaar. Maal tien levert dat 4500 euro op, zeven keer het bedrag dat men in Nederland krijgt voor een soortgelijke installatie.

Bovendien hebben we in Vlaanderen het voordeel van de btw. Wij betalen namelijk maar 6 procent op zonnepanelen. In Nederland gaat het om 19 procent. Kan de heer Polfliet me de grote verschillen tussen de Vlaamse en de Nederlandse situatie verklaren?

De heer Alex Polfliet: Er wordt inderdaad regelmatig verwezen naar de Nederlandse situatie. Daarbij vergeet men – ook mevrouw Homans – te vermelden dat er in Nederland wel degelijk een energie-investeringsaftrek van 15 procent bestaat. De investeringssubsidie die er vanaf 1 juli aankomt, bedraagt inderdaad opnieuw 15 procent op de investering, met een maximum van 650 euro.

Bovendien mag men bij dergelijke vergelijkingen de Nederlandse resultaten niet uit het oog verliezen. Het voorbije jaar is in Nederland 70 megawattpiek aan zonne-energie geïnstalleerd, in Vlaanderen 1000. Wil men naar zo'n scenario? Dan moet men daar maar duidelijk voor uitkomen.

Nederland is niet het enige mogelijke vergelijkingspunt. We hoeven zelfs niet eens over de landsgrenzen te kijken. Het ondersteuningssysteem in Brussel en Wallonië bijvoorbeeld is, ten opzichte van wat vandaag in Vlaanderen voorligt, aanzienlijk interessanter.

Jan PENRIS,
voorzitter

Hermes SANCTORUM
Irina DE KNOP
Valerie TAELEDEMAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

Belpex	Belgian Power Exchange
B _{tot}	totale bandingfactor
CO ₂	koolstofdioxide
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
DNB	distributienetbeheerder
EPB	energy performance of buildings
EU	Europese Unie
FEBEG	Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven
GWh	gigawattuur
HE	hernieuwbare energie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IRR	internal rate of return
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
MWh	megawattuur
NACE	Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes
NQ-systeem	ondersteuningssysteem zonder quota
ODE	Organisatie voor Duurzame Energie
PV	photovoltaïc
PV-Vlaanderen	sectorfederatie voor fotovoltaïsche zonne-energie
Q-systeem	ondersteuningssysteem met quota
ROE	return on equity
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VEA	Vlaams Energieagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
vte	voltijdsequivalent
VWEA	Vlaamse WindEnergie Associatie
wkk	warmte-krachtkoppeling